

Akita

Tekst: Norsk Akita Klubb • Foto: Klubbens medlemmer

Akita er en japansk rase og hans personlighet leder tankene tilbake til oldtidens japanere – verdige, barske, tapre, modige, trofaste, raske, godhjertede og vennlige, meget hengivne og følsomme overfor sin eier.

FAKTA

Gruppe: 5, spisskunder
 FCI rasen: 255
 FCI dato: 13.03.2001
 NKK dato: 22.05.2002
 Rasens hjemland: Japan

Det første inntrykket man får av en akita er enkel skjønnhet – en naturens skapning. Øynene er det særegne punktet som skiller de japanske hundene fra hunder fra Vesten. De har nesten triangelformede øyenåpninger med dypt plasserte øyne under tykke øyenlokk. Disse øynene ser ensomt og rolig på deg, men man kan ane den glødende viljen bak dem. Dette uttrykket i øynene er spesielt åpenbart hos de japanske hundene.

Seighet er et annet trekk hos rasen. Robust som den er, blir den sjelden syk. En akita kan leve på enkel føde og er ikke kresen i matveien. Han kan tilpasse seg både kulde og ekstrem varme på en utmerket måte. Rolig og hensynsfull av natur, og en pålitelig venn for sin eier.

Akitaen har fått sitt navn fra sitt hjemsted, Akitaprefekturet i de nordligste delene av den japanske hovedøya Honshu. Dette er den mest representative og største av de japanske hundene. Velbalansert bygget (en hannhund måler i dag i snitt 67 centimeter; vekt 35-40 kilo), antas akitaen opprinnelig å ha vært av middels størrelse. Tidligere ble den kalt "Akita Inu" men da ordet "inu" ikke betyr noe annet enn "hund" ble ordet utelatt i rasestandardendringen på 90-tallet. Det er opprinnelig en jakt-

og trekkhund. I dag er rasen spredt over hele verden, og kan karakteriseres som en allsidig jakt-, bruks-, og familiehund.

Japaneren sier at han er "myk i hjertet og sterk i sinnet."

Akitaen har også en spirituell betydning i Japan. Små statuer av denne hunden er en typisk gave til det nyfødte barnet for å sikre helse, lykke og et langt liv. De gis også ved sykdom som et ønske om god bedring. Statuer står også vakt på mange gravsteiner.

Historikk

Akitaen ble anerkjent som rase av FCI i 1964, men har en eldgammel historie. Hunden stammer fra de første immigrantene til Japan for over 2 000 år siden. Den ble følgesvenn til Ainofolket, eller jaktfolket "matagi", som vandret gjennom skog og vulkanområder på jakt etter bjørn og hjort. Etter hvert som de slo seg ned i små havner og byer i det nordlige Japan, ble de også brukt som vakthunder. Her ble de oppdaget av samuraiene, krigerklassen, som beundret akitaens mot og vesen og styrken som øynene utstrålte. De var tause, ble ikke

skremt av bjørn, og hadde en nærmest værbe-standig pels. Dagens akita kan sies å være en symbiose av det gamle og det nye: han er en staselig aristokrat, elegant og rolig, samtidig som det er en hund med røtter til oldtiden, med jaktinstinktene i behold.

I 1931 ble rasen erklært som Nasjonalmonument av den japanske regjeringen, men i september 1941 sluttet Japan seg til andre verdenskrig. Grunnet matmangelen som oppsto, ble det problematisk å drive oppdrett av så store hunder som akitaen. I tillegg ble de som ble oppdaget da de fôret hunder stemplet som forrædere, derfor ble mange akitaer i denne perioden avlivet. Mange hunder i Japan ble også denne gangen rekvirert av militæret, som betalte dyrt og brukte pelsen som føringskanter på sine jakker. Når krigen var over, gjenstod bare rundt et dusin akitaer. Disse hadde blitt gjemt unna i utilgjengelige områder i bergene i det nordlige Japan, av eiere som desperat prøvde å redde rasen.

Hachiko

Høsten 1923 fødes i Akitaprovinsen en valp som hadde alle typiske trekk for en akita. Valpen ble sendt med tog til professor Eisaburo Ueno i Tokyo, som i lang tid hadde ønsket seg en slik

hund. Professoren dro hver morgen fra Shibuya-stasjonen til sitt arbeid. Hachiko fulgte ham ned til stasjonen, og hver ettermiddag kom han dit for å møte sin eier. Den 21. mai 1925, da Hachiko var ett og et halvt år gammel, gikk han som vanlig for å passe kl. 4-toget. Men denne dag var hans vandring forgjeves. Det fantes ikke lengre noen å møte - professor Ueno hadde gått bort i et hjerteattakk. Her kunne historien sluttet, men det er nå den starter. Hachiko ble tatt hånd om av professorens slektninger, men han glemte ikke sin første eier. Hver morgen og kveld tok han turen til stasjonen. Dette holdt på i ti års tid, men en dag i mars i 1935 ble Hachiko funnet død, fortsatt ventende på at hans eier skulle komme tilbake. Hachiko ble allerede i sin levetid kjent over hele Japan gjennom en artikkel i Asahi-avisen i 1932, og mange dro til Shibuya for å beundre og kanskje klappe den trofaste hunden. Hachiko sitter fortsatt og venter i Shibuya - i 1943 ble det satt opp en statue for å minnes ham. Filmen om Hachiko, med amerikansk vri og Richard Gere i hovedrollen, kom ut i 2009. Og har du ikke sett den, så kjøp/lån videoen og ha lommetørkleet klart!

Opplæring, familieliv og bruk

En akita er en hund med en god porsjon energi som den må få lov til å bruke. Den må få mosjon og noe å bruke hodet til. Den er en livlig hund utendørs, men rolig når den kommer inn i huset. En akita kan være ganske aktiv som valp og unghund. Den må få treffe folk og andre hunder i oppveksten, og lære normal hundeoppførsel. Den har en forholdsvis sterk vilje, og krever en fast, men vennlig hånd under opplæringen. Japaneren sier at han er "myk i hjertet og sterk i sinnet".

Riktig behandling gir en harmonisk og rolig hund som følger sin eier i tykt og tynt. Fri

oppdragelse egner seg definitivt ikke for en rase som i voksen alder kan legge en vekt på 30-40 kilo bak sin medfødte vilje.

Rasen er forholdsvis lett å lære opp, og har et stort bruksområde. I Norge er akita blitt stilt i lydighetsringen, i agility og som lavinehund, ved siden av de opprinnelige bruksområdene som er jakt på klovvilt, som trekkhund og som kløvhund. Den brukes også som ettersøkshund på skadet vilt. Trener du lydighet kan det lønne seg å trene en akita i korte perioder av gangen, da den ellers kan begynne å kjede seg. Akitaen er en rolig og spesielt trofast hund, og den knytter seg meget sterkt til familien. Mot fremmede folk er den ofte noe reservert. En akita er definitivt ingen "24 timers løpegårdshund". Den må få lov til å være med i og høre til i familien. En akita har vaktinstinkt, men i likhet med mange andre instinkter som rasen har, viser han det kun ved behov.

Rasen har også blitt brukt til å apportere skutt vannfugl. Til tross for sin styrke og et tannsett som kan knuse frosne kadaver, har den en "myk" munn når han apporterer. Den overleverer byttet til jegerens hånd og sikrer at fuglen aldri blir skadet. Det sies også at akitaer er blitt brukt til å drive fisk inn i garnene. Et særtrekk ved rasen er at den bjeffer lite. Som jakthund brukes den derfor som båndhund, og som ren vakthund vil den derfor være bortimot ubrukbar. Når den allikevel finner ut at den skal gi lyd ifra seg, har den et ganske voldsomt volum. Av naturen har hunden en skarp luktesans. Imidlertid så virket dette meget mystisk for japanere i gamle dager. Selvfølgelig fikk da hundene spille en viktig rolle, ikke bare i overtro, men også i eventyr.

Stell

En akita trenger en moderat mengde mosjon, og én times rask tur hver dag holder de ►

Raserepresentasjon

En akita...

- er tålmodig og rolig.
- er selvstendig og litt sta.
- er hengiven og emosjonelt knyttet til sin eier eller sin flokk, så til de grader at det nesten kan kalles "kjærlighet".
- trenger å være med "flokken" (familien) sin og skal ikke stå i bur hele dagene atskilt fra sin familie.
- er flink til å lese menneskets kroppsspråk og mimikk, noe som blant annet kan utnyttes ved dressur. Han kan virke lat og dorsk til tider, men liker å bruke hodet sitt og trenger mental stimuli/trening for at må best om det så bare blir litt dressur, gjøre noen triks, gå turer i skogen - gjerne en ny rute.
- "slår av bryteren" innendørs.
- er en "stille" hund som sjelden bjeffer. Isteden har den et utbredt språkregister; alt fra det gjespende "aauurroww", "due-kurring", "jodle", grynting som kan minne litt om knurring men som egentlig bare er en koselyd.
- er veldig glad i nærkontakt og kan stryke seg som en katt og skyte rygg, eller bare ligge halvveis opp i fanget ditt, hengende som en sekk poteter.
- er leken. Blant annet bruker den frambena som en katt og kan "fange" deg når du passerer ham, for så å smile (med ekstra skrå øyne, litt lavere ører og et smil i munnvikene) når du ser på ham etter at du har snublet.

Akitaen er en allsidig hund som kan brukes både til agility, jakt og mye mer.

fleste i form. Det beste er å variere mellom spaserturer, sykkelturner og skogsturer. Å la den voksne akitaen få trekke en vogn eller slede med minstemann i, er en fin måte å kombinere det nyttige med det morsomme. Den psykiske mosjonen får den ved å delta i det daglige familielivet, ved sporing i skogen, eller ved lydighetstrening.

Akitaens pels er svært tykk og det kan være vanskelig å få en kam gjennom den. Pelsen holder seg stort sett ren av seg selv. Uansett hvor bløt og møkkete hunden blir, faller mesteparten av alt den har i pelsen av når den tørker. En god børste egner seg nok best for å holde pelsen i orden. To ganger i året detter pelsen av i store mengder, og selv om det er mye pels som felles, går røytingen meget raskt. Den tette pelsen isolerer ikke bare mot kulde om vinteren, den holder også varmen ute om sommeren. Når andre hunder leter etter skygge, kan du se akitaen strekke seg ut og nyte sola. Men husk - alt med måte. Ikke alle akitaer liker å bade, og enkelte kan se ut som om de har direkte vannskrekk.

Helse

En akita blir sent voksen og lever lenge. Normalt blir den mellom 10 og 15 år. Rasen er lite belastet med sykdommer og lidelser. Hofteladdysplasi (HD) ligger på under 10 prosent. De siste årene har stadig flere tatt røntgen av

albuene på sine akitaer, og hittil er det påvist kun noen enkelttilfeller albueladdysartrose (AA). Det er tidligere blitt oppdaget noen tilfeller med Progressiv Retinal Atrofi (øyesykdommen PRA), dette ble tatt alvorlig i avlsplanleggingen i et tidlig stadie og er i dag meget sjeldent. Noen tilfeller av autoimmune hudlidelser og talgkjertelinfeksjonen SA, magedreining og kreft finnes også, men de er sjeldne. Årsaken til den gode helsemessige fremgangen ligger hos de ansvarsbevisste oppdretterne, samt raseklubbens minimumskrav til akitaene som blir brukt i avl.

Fargevarianter

Mange akitaer har rød pelsfarge med hvite markeringer, "urajiro", som er som en lett make-up på kinnene, bena, halsen, magen og under halen (omtrent som om de har duppet potene og hodet i en pose mel). Hunder med denne fargen anses for å være spesielt vakre. Den tigrete hunden minner om den sindige samuraien, og anses for å være særdeles stolte og verdige. Den hvite akitaen har blitt beundret i uminnelige tider da fargen symboliserer renhet, noe som japaneren tillegger nesten religiøse egenskaper. Fargevariasjonen kommer i tillegg til inntrykket av verdighet, enkelhet, stødighet og sjarm. At de forskjellige fargene er rene er viktige for japanske oppdrettere. Vil man ha sin hund kun til selskap, spiller fargen ingen rolle. Kvalitetene på innsiden er ikke styrt av fargen på pelsen eller pelsens lengde. ■

Norsk Akita Klubb

Offisielt stiftet i 1985. Tidligere fantes en nordisk akitaklubb,

men etter hvert som rasen vokste i antall meldte behovet seg for en egen norsk raseklubb. Som samarbeidende klubb med NKK, med oppgaven å ivareta rasen i Norge, har klubben et stort ansvar. Akitaen ble delt i to raser den 1/1 2000, den japanske og den amerikanske. Forskjellene utseendemessig ligger til dels i at den amerikanske kan ha alle tenkelige farger og er kraftigere enn den japanske.

I Norge er det ca 150 akitaer. I en lite utbredt rase vil det alltid være nødvendig å prioritere, og i vår rase blir hundenes sunnhet og mentalitet lagt mest vekt på. Det stilles strenge krav til avlshundene, og med oppdrettere som følger opp skulle forholdene ligge til rette for en fortsatt sunn og frisk rase i framtiden. Før du kjøper valp bør du forsikre deg om at du har fått kontakt med en seriøs oppdretter, og ta gjerne en telefon til raseklubben først. Til hjelp for oppdretter har klubben et sunnhetstilvalg som gir råd om avl generelt og om rasen.

Årets store begivenhet er vår spesiellutstilling i pinsen på Hunderfossen. Valpehenviingen er for mange det første møtet med klubben. Der finnes oversikt over valpekull, oppdrettere og øvrig informasjon om rasen. Den viktigste informasjonskanalen i klubben er medlemsavisen "Akita Posten" (4 utgaver pr. år).

Kontaktinformasjon:

Leder: Ingunn Vognild, ingvog@oppdal.com

Sekretær: Hanne Myrvold, hannemyrvold@gmail.com

Sunnhetstilvalg: Britt Nyberg, britt.nyberg@gmail.com

Valpeformidler: Sonja M. Syversen, sonja.marit.syversen@me.com

Hjemmeside: www.akita.no

